

og dem vil jeg ikke gaa med til — et af to, der er ingen anden Udvej. Jeg er derfor gaaet ud fra, at det ærede Medlem vistnok stillede sig paa det Standpunkt, at Skolerne havde det ikke behov, vi kunde godt beholde disse 100 Børn i hver Klasse, og Lærerne havde det heller ikke behov. Og at det ikke har været saa meget forkert endda, sit jeg ad en Omvej at vide ved det ærede Medlems Sammenstilling af Lærerne med de smaa Gaardmænd, for ikke at sige Husmænd. Det er altsaa dem, Danmarks Lærere skulle sammenstilles med, naar der er Tale om Lønningsforbedring, men det stemmer ikke med Loven af 1814, og det skulde endnu mindre stemme med Løntegningen i 1896. Jeg maa jo ikke gaa ind paa Udvalgshemmigheder — det har dog det ærede Medlem tilladt sig — for ellers vilde jeg gerne sige noget om disse 100,000 Kr., som det ærede Medlem omtalte, og om hvordan det hænger sammen med dem, men, som sagt, min Mund er jo lukket.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenfleth): Efter de Udtalelser, der ere fremsatte i Udvalgsbetænkningen af det ærede 1ste Medlem fra 8de Kreds (Breinholt-Bandborg), hvor han indtog et Særstandpunkt, har det ikke undret mig, at han ved 3dje Behandling angriber Lovforslaget. Jeg behøver imidlertid ikke udførligt at imødegaa ham, da jeg i den Henseende væsentlig kan henholde mig til de Bemærkninger, der fremkom fra det ærede 2det Medlem for 7de Kreds (Bjerre), der gennemgik de Angreb, der fremkom fra det ærede Medlem for 8de Kreds Punkt for Punkt. Men der er dog ganske enkelte Punkter, jeg ikke vil kunne undlade at udtale mig om. Naar saaledes det ærede Medlem for 8de Kreds udtalte, at man ikke kunde have nogen Tillid til de Beregninger, der vare fremkomne i Regeringsforslagets Anmærninger, skal jeg dog dertil bemærke, at disse Beregninger have været Genstand for ret grundig Prøvelse under Behandlingen i det andet Ting, og at Forslaget har foreligget Rigsdagen saa længe, at ogsaa de Medlemmer af dette Ting, som interesserede sig for Sagen, kunde have haft Lejlighed til at bekræftige sig med Spørgsmaalet saaledes, at Resultatet af disse Overvejelser kunde foreligge allerede nu. Jeg tror imidlertid, at en saadan Kritik ikke vilde føre til, at man paa noget væsentligt Punkt kom til et andet Resultat. Jeg tror, Beregningerne ere uangribelige, men selvfølgelig har Regeringen ikke kunnet indestaa for at de Punkt for Punkt kunne slaa til i Vir-

seligheden, det er ganske selvfølgelig, thi det vilde være en Umulighed. Der er ikke fra nogen Side paavist, paa hvilke Punkter der var Grund til at nære Tvivl om Beregningens Rigtighed, og saa længe saadanne Punkter ikke ere paaviste, finder jeg heller ikke Anledning til at føre noget Forsvar derfor. Det er paavist saa ofte, hvad der i Anmærningerne til Lovforslaget er udtalt, at man er gaaet ud fra, at Kommunerne ikke vilde saa forøgede Byrder ved Loven, og for saa vidt der paa enkelte Steder maatte være Kommuner, som hidtil havde ofret saa lidt paa deres Skolevæsen, at en Gennemførelse af Loven ikke kunde undlade at betyde en Forøgelse af de fremtidige Udgifter, der er netop denne forøgede Byrde søgt afhjulpen ved, at der stilles et Beløb af 100,000 Kr. til Regeringens Disposition over for de fattige Kommuner, som kunde trænge dertil. De Kommuner, som hidtil ikke have anvendt det fornødne til Skolevæsenets Fremme i Sammenligning med andre Kommuner, forekommer det mig ikke, der er Grund til at have saa stor Medlidenhed med, om de i Fremtiden skulde komme til at ofre noget mere. Man maa gaa ud fra Gennemsnittet af, hvad Kommunerne Landet over have ofret og have burdet ofre til Skolevæsenet.

Det er allerede blevet indrømmet, men jeg vil dog ogsaa fra Regeringens Side sige det, at Regeringen ikke ved Udarbejdelsen af dette Lovforslag har paaregnet at infassere nogen Lattemæssighed fra Skattehernes Side; det er selvfølgelig, at en Lov, der medfører forøgede Udgifter, vil blive modtaget med en Del Stepsis i forskellige Kredse. Men Regeringen har troet, det var dens Blygt at gøre, hvad den kunde for at højne Folkeundervisningen og forbedre Villaaarene for Lærerne, saa sandt som disse to Momenter ere nogle af de aller vigtigste af Statsmagtens Opgaver, for saa vidt man vil sikre Landets Ungdom en forvarlig Undervisning i Fremtiden.

Det ærede Medlem antede over, at under Sagens Behandling var Spørgsmaalet om, hvorfra Pengene skulde komme, berørt saa overordentlig lidt, og det ærede Medlem havde forøges i Anmærningerne til Lovforslaget søgt efter Antydningen i saa Henseende. Det er jo selvfølgelig, at Regeringen ved Udarbejdelsen af et Lovforslag, som dette har taget det Moment med i Betragtning, hvorvidt Staten kunde bære en saadan Udgift, som Loven vilde medføre. Jeg behøver derfor ikke at sige, at naar Regeringen har fremsat dette Lovforslag, er den ogsaa gaaet ud fra, at Statskassen vilde